

lige, som især for Gaardmændene, saa skal Amtmændene og Landvæsenkommissarierne ved Byernes Udskiftning søge at overlægge og afgjøre med Lodseierne, hvorledes dem en forholdsmaessig Græsning, imod hvad dem ved Udskiftningen betages, efter enhver Byes særdeles Omstændigheder bedst og beleiligt kan være at tillægge." Det forekommer mig, at den Bei, der maa gaaes, er her ganske tydeligt anvist. Det er ved en Højesteretsdom afgjort, at ikke alene Gaardmændene, men tillige Huusmændene, ere Lodtagere i de af Kongen i sin Tid til Bornholmerne skænkede Overdrevsjorder, og efter hvilken Maalestok disse skulde deles imellem de forskjellige Beboere, forekommer mig, efter hvad jeg har tilladt mig at citere, at være aldeles klart. Det er ganske vist, hvad den høitærede Indenrigsminister sigt yttrede, at, naar det først ved en Højesteretsdom er givet, at Jorderne ere i Uberettigedes Besiddelse, bør Statens Overhoved ikke taale det, men søge at bringe dem tilbage til de Berettigede; men det forekommer mig, at, saalænge det Lovbud, jeg har tilladt mig at citere, staaer uvækket, er der derved den Bei angiven, som man har at gaae. [Jeg maa meget beklage, at det ganske vist vil føre Bornholms Beboere ind i vidtløftige og langvarige Procesjer, men, jeg maa gjentage, hvad jeg tillod mig under Sagens forrige Behandling at anføre, at det forekommer mig, at Lovgivningsmagten overskrider sin Myndighed, naar den indlader sig paa at udstede en Lov som den, der her er Tale om, og det er kun det, der bevæger mig til at afgive min Stemme imod den.]

F. Nielsen: Med Hensyn til det Punkt om Erstatning for ulovhjemlet Brug tør jeg, imod hvad den ærede Ordfører har udtalt, ikke vedblive min Paaastand. Jeg maa jo antage, at han deri har langt større og grundigere Indsigt end jeg; men forresten har det, han anførte, ikke opløst mig saaledes, at jeg kan frasælde mine øvrige Paaastande. Han sagde, at der er ikke opstaaet nogen Eiendomsstrætte, fordi der for Diebliffet ikke er anhängiggjort ved Retten nogen Eiendomsfag. Vi erindre fra den forrige Behandling, hvorledes det blev os stildret, at hele Bornholm var i den største

Uro med Hensyn til disse Sager, og at den største Trætte med Hensyn dertil fandt Sted i ethvert Sogn, en Trætte, som endnu kun er privat, men truer med hvert Diebliff i ethvert af Sognene at gaae over til udtryffeligt at anhängiggjøres ved Retten, som det allerede er skeet i det ene Sogn. Jeg troer derfor, at jeg er berettiget til at sige, at der er opstaaet en Trætte om Eiendomsretten, endstjøndt den for Diebliffet ikke er anhängiggjort ved Domstolene i noget Sogn foruden det, med Hensyn til hvilket Dom allerede er falden. Den har været anhängiggjort i dette ene Sogn; der har den funden sin Afgjørelse; men der var Forholdet saaledes, at den ene Part ikke havde saa stor Forsikkring for sin Ret, som den troer at have i de andre Sogne. For at et fuldstændigere og overbevisende Præjudikat kan komme tilstede, synes det mig derfor nødvendigt, at der falder Dom ogsaa for et af disse Sogne, og det vil ikke kunne tage nogen særdeles lang Tid, inden en saadan Dom kan falde, naar Regjeringen tilkjendegiver Huusmændene der, at de skulle faae fri Proces i alle Instanser. Jeg veed heller ikke, om det er nødvendigt, at netop alle Huusmændene i et Sogn anhängiggjøre Sagen, og om det ikke kunde være tilstrækkeligt, at nogle af de Forurettede anhängiggjøre den, om ikke dette allerede vilde fremkalde den Dom, som vilde afgive et tilstrækkeligt Præjudikat. Det blev dernæst anført, at det var dog kun Huusmændenes Dulle, at disse Jorder skulde gaae over til Kommunejorder, men dermed have de vistnok kun tænkt sig, at de skulde komme til fuldstændig Brug deraf eller dog faae nogen særdeles Nytte deraf, hvilket indlyser af, hvad der i Motiverne er sagt paa fjerde Side, nederst paa første og øverst paa anden Spalte. De troe, at, naar Jorderne tilkjendes Kommunerne, ville de ogsaa komme dem til særlig Nytte, saaledes som det fra Krilds Tid har været Tilfældet. Naar de deri see sig bebragne, naar de see, at den hele Nytte deraf kommer Hartkornseierne og de Formuende i Sognet tilgode, ville de opbaagne af den Drøm, hvori de være indfaldne ved den Tanke, at dette Lovforslag vilde skaffe dem deres Ret. Hvad var nemlig deres Ret? Det var en eldgammel Brugsret, og denne eldgamle